

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУЖОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Кілько є правд?

Стоять перед трибуналом судейським Гриць і Микита. Гриць посіпака з двора, а Микита чесний виборець. Оба присягли, що перед судом будуть говорити правду і нічо инше, лише правду. Іде о то, чи підчас правиборів дзвонили на гвайт в селі, чи ні. Гриць каже „святую правду“, що дзвонили; Микита каже другу „святую правду“, що не дзвонили. Дзвони на дзвінниці не такі маленькі та тихі, щоб їх у селі не було чути, — а ту один їх чув, а другий ні. І один вірить в то, що чув їх; другий вірить в то, що не чув їх.

Як же так може бути? Котрий з них правду каже, а котрий брехню?

*

В понеділок читаю в галицьких часописях про виборчі процеси, у вівторок про виборчі процеси, в середу про виборчі процеси, в четвер засуд — а там через кілька днів знов виборчі процеси. І у всіх тих процесах нахожу Гриця і Микиту з їх двома правдами.

Чи ми знаємо вже нині докладно, як відбули ся минувші вибори до ради державної? Чи нам ті повиборчі процеси роз'яснюють справу? На мою думку, ми по нинішній день не знаємо того докладно і мабуть ніколи не будемо знати. Коли-б історію тих виборів мали писати суді, — історія вийшла би одна; коли-б її мали писати приятелі Романчука, то вийшла би друга. І всі они на свою „прав-

ду“ наїшли би докази. Що оно так було би, а не інакше, бачимо на часописах, польських і руских, тих хроніках щоденного життя. Денникарі то історики новішого пошибу; они пишуть історію вчерашного дня і запевнюють своїх читателів, що боронять правди і нічо більше, лише правди. Чому-ж та правда виходить неоднаково в одних а других?

*

Ми не будемо ніколи зовсім докладно знати, як де вибори відбули ся. Ми знаємо, звідки они такі гучні взяли ся; ми будемо знати їх наслідки, але як они відбули ся, чи дзвонили на дзвінниці чи ні, того ми напевно не дізнаємо ся. Минувші вибори — то як катастрофа я. пр. та недавня біля Коломиї. Зелізницею їхало багато людей і всі они описали подробиці катастрофи інакше. Пятьох оповідало відтак, що ратували нещасливу жінку, коли тимчасом сама жінка каже, що її ніхто не ратував. Всі лиш в однім годили ся, бо то вже кождий потім бачив, що льокомотива і вагони звалили ся з моста в воду.

Звідки-ж беруть ся такі ріжнородні описи одної і тої самої пригоди?

Як би люди знали наперед, що буде катастрофа і хотіли її бачити, а історики хотіли її потім вірно описати, то би поставили на ріжних місцях людей з добрими очима і розумом і сказали би їм: „Уважайте! На тім мості стане ся велике нещасте; ми маємо его потім описати; отже дивіть ся!“ Люди стали би собі на безпечні місця, придивились би добре всему і потім зложили би можливо вірний

опис. Але ті, що вискочили з вагонів і вода їм ляла ся в уха і рот — ті описати вірно всю пригоду не потрафлять; они не сподівали ся нічого, а в нещастю не могли й думати про других. Зовсім подібно має ся і з описом минувших виборів. Ніхто не міг знати, що они так скінчать ся, а не інакше — і мало де були справедливі і безсторонні обсерватори з добрими очима і ухами, щоби бачили, чи Микита дістав від жандарма кольбою в бік, та щоби чули, чи дзвонили на гвайт чи ні. Ми маємо історію минувших виборів, писану не наочними справедливими, об'єктивними свідками-істориками, лише тими, що або вийшли з катастрофи ціло або полумили собі ноги. Виратовані хвалять свою відвагу і силу; каліки спихають вину свого нещастя на конституційну зелізницю; а „міністерство зелізниць“, аби не платити нещасливим, приписує всю пригоду силі вишній, vis major. Таким чином маємо не одну правду, а три; і на кожду найдуть ся свої, зовсім незлі аргументи.

*

Ми знаємо, як прийшло до нещасливих виборів; ми будемо знати і вже тепер потроха бачимо, які наслідки їх; але саму історію виборів, об'єктивну, будемо мати аж но літах, коли хто схоче і буде міг зібрати всі потрібні до сеї історії документи: листи, прикази властей, квіти на гроші, тайні інструкції і все те, що то таких виборів було потрібне. А що зібрати се годі, то всеї правди про вибори не дізнаємо ся, так як по нинішній день докладної історії повстання „нової ери“ ми також не знаємо.

МАТИ.

Оповідане

ГРИГОРІЯ ЦЕГЛИНСЬКОГО.

I.

З п'ятера дітей, — оповідав мені колишній товариш, нині хороший патріот-священник, правдиве серце народа, — що лишилось по батьковій смерті, було нас при матері ще двоє: я і наймолодший брат Василь. А і ми при матері не жили, ходили до школи, я до сестри, брат до першої класи в Станіславській гімназії. Маєтку в нас не було ніякого; старенька мати жила з зарібку, ми ратувались лекціями і якое Господь цастих. Чого впрочім школярам багато треба? Аби там яка станиця та вікт, проче байдуже. До дому не навідувались з-часта, хіба на ферії, і то великі; далеко було, більш як чотири милі. Раз однак скортіло і се предмет мого оповідання.

Пам'ятаю, як нині, було се 30. січня 1873 року. На дворі стояла люта зима. Цїпила так, аж кривілі тріщали. Все, що жило, крилось від студени, по улиях стрічались самі закутані лица, лиш ми, школярі, стунали гордо піднявши голову, бо йшли того дня — по свідомству.

З звичайним собі, приязним усміхом роз-

дав нам господар класи свідомства, промовивши мило до тих, що мали свідомства з відзначенем, привітно кивнувши головою до тих, що мали свідомства добрі, а скривившись, не піднімаючи погляду, наче жалюючи тих, що не прийшли по свідомства.

Побалакавши хвилику в класі, потім на коритари, позазиравши одні другим в свідомства, вийшли ми щасливі, веселі з гімназії. Хоч на дворі лютя сибірека, палить у вічі, стинає ніс, уха, костеніють без рукавиць руки, — кортять пристати, добути свідомство, почитати. Ага! Треба сховати, щоби не зімнялось. Але за хвилику кілька займаєсь знов тота сама охота, вирінає якийсь сумнів, неневність. Треба добути, подивитись. Ага! ага!

І з тими думками зайшов я домів. Дома застав вже брата Василя. Сидів коло столика та читав свідомство. Мабуть дуже цікаве було, бо що скінчить, з початку зачинає. А з-під оба раз-у-раз зиркає, аж просить ся, щоб взяти, подивитись.

— Ну, покажи — кажу, — яке свідомство? З сіяючим лицем подав Василь свідомство.
— Хороше, — кажу — стояло-б мамі показати.

Василь розсіяв ще більше.
— Знаєш що? — кажу я, а чось і в мені серце забило живіше, — поїймо до матери, маю кілька шісток, чей на „оказію“ стане.

Василь зложив свідомство і вже був зібраний.

Я в ту саму мить покавав ся, пригадавши лютий мороз, а наше лихе одіне, але вже було за пізно. Василь був наче в раю, як его тут здержувати?

І ми вийшли, оповістившись господини.
— Та хоч на дорогу що возміть перекусити, — вликала господиня.
— Не треба, не треба! — ренетував Василь, вибігаючи наперед і оглядаючись трівожно, щоб не дай Боже я не пропав.

При Маріямпільській гостинниці на Галицькій площі була головна станиця наших оказій. День був торговий, жидків-балагулів було багато. Ходило лиш о вибір, котрий з них поїде найскорше.

Всі жидки кричали одногласно, що їдуть зараз, — от, от, лиш коні напоемо!

Ми вибрали найменшу будку, в блаженній надії, що ся найшвидше наповнить ся, отже й найскорше поїде. Бо щоби ми їхали самі, о такій вигоді і не подумали. Жидок посадив нас в будку на перше, як мовив, місце, вимантив завдаток, бо такий у него звичай, крутнув ся біля коний і щез.

Вернув аж за годину, привівши пейсату пару нових товаришів.

На наш заміт, чому не їде, махнув бато-гом наче поганяючи, і знов пропав.

За хвилику з'явив ся з приязним допросом,

Коли-ж дійсно оно так є, що чистої правди дізнати ся годі, то варто спитати ся в людей, чому цілими місяцями заповняють газети справозданнями з повиборчих процесів, який хосен з тих справоздань, та на що властиво годилось би звернути найбільшу увагу? Історик, а не член сеї чи тої партії рускої або польської, не може ті справоздання брати поважно, як документи, бо їх писали люди явно партійні і все зі свого партійного становища. Читатель не може тих справоздань брати як чисту правду, бо повинен знати, на яких підставах судять суди, як зізнають свідки, як осьвічують справу адвокати, як здають справу денникарі і т. д. Суді мають притім иньшу ціль, свідки иньшу, адвокати і денникарі иньшу. Всі змагають на око до чистої правди, але доходять лише до взглядної правди, а що тих правд завегди призирає ся кілька, то з них користь не велика, хіба як агітаційний матеріал.

*

Ми повинні звернути увагу не на історію самих виборів, а на наслідки їх. Вибори в Галичині, так як они склали ся, були несподіваним вибухом енергії народної — таким несподіваним, що поважні діячі народні до нинішнього дня не можуть означити докладно, звідки та енергія взяла ся. Але по таким вибуху енергії зовсім природним способом настає реакція, бажане спокою. І тут не допоможуть ніякі тенденційні справоздання з процесів; жаль і образа притихнуть, бо таке правило природи. Чим слабший був організм народний а вибух его енергії сильніший, тим реакція буде більша. А ту реакцію вже бачимо і в центрах політичних і на провінції. Кожда галицька партія руска мабуть ніколи не була така слаба, як тепер є. Партії стоять робучими людьми, добрим провідниками; а коли взяти важніших діячів партійних одного по другим —

всюди бачимо самих інвалідів і недобитків: і то так в партії Д'їла, Галичанина, як Руслана і Громадского Голосу. Подібне положене маємо і на Буковині.

По селах — нехай нас і як зацвняють адвокати, що там доси таке саме одушевлене, як було підчас виборів — того одушевлення вже нема і коли-б н. пр. сеї осени прийшло ся робити другі вибори, то виїшла би на яву наша велика неміч, бо передовсім самі провідники партійні втомили ся, а арешти хоч кому а не до смаку. Виходить з того всего одна велика наука, яку ми повинні собі зятати, що акція виборча ніколи не приносить Русиям тільки користи, кілько заходів коштує. Не приносить між иньшим і тому, що ми не виробили свому народови такого значіння в Австрії, щоби з ним числили ся. А значіне осягає нарід не хвилевою енергією підчас виборів, лише постійною, хоч би менше енергичною культурною роботою. Тої-ж культурної роботи у нас далеко менше, як повинно бути — і тому надія на будучі успіхи знов у нас мусить бути слаба.

В цілій австрійській Русії ми не маємо тепер жадного гетьмана політичного — всюди самі гетьмани інваліди і полки інвалідів. І напротив сеї армії політичних інвалідів стоїть непохитно то, що ми самі з себе видобули: стоїть товариство ім. Шевченка, Дністер, Просьвіта, Народна Торговля і т. д. Сего нам не відберуть ніякі вороги, оно виїшло з народа і має коріне в народі.

Що сеї факт не вчить Русинів розуму, тому винні лише ті ширителі Микитиної правди. А правда така, що для всіх була би користою правдою, є для Русинів тільки одна: культурна робота у власнім народі!

(О. М.)

НОВИНИ.

Чернівці, дня 31. серпня 1897.

Руский концерт в Чернівцях. В нашім місті тепер живіший рух. Родичі поприїздили, щоби записати свої діти до шкіл, а між ними є чимало Русинів. Що у нас рідко буває, рускі плякати зацікавили їх незвичайно. Стають, читають, а з очий сьвітить ся радість і гордість, бо котрий Русин не гордий на свою пісню?! Вступає на перекуску і зараз таки жадає „Буковину“, аби прочитати щось ближшого про концерт. І вже зарозом постановив піти на него. Бере одну німецьку газету, і там стоїть про руский концерт; Німці пригадують своїм читачам, як черновецькі горожани не могли нахвалити ся рускої пісні, коли то перед п'ятьма літами славна дванайцятка Нижанковско-го загостила в столицю буковинську. Але не лише німецькі газети розписали ся про руский концерт, написала про него й польська газета, написала навіть волоска. Коли всі захвалюють, свої, прихильники і неприхильники Русинів, — то певно варто буде послухати. Треба йти, конче треба. Іде до торговлі музикалями, жадає для себе і своєї родини тільки а тільки карт, а тут купець ему вже каже, що жаданих місяць нема; коли хоче бути на концерті, то мусить купити иньші білети, бо другі вже розпродані. Хоч то нашому Русинови може троха й прикро і невидіно, але таки тішить ся притім, бо видить, що „акції“ стоять добре. Ов, думає собі, коли вже тепер не можна тих білетів до вибору дістати, бо розкупили, то що зроблять ті, котрі привикли купувати при касі?! Готові не дістати жадного білету, бо не буде вже жадного! Заплатив наш Русин скоро білети і сховав їх, радуючись, що захопив ще завчасу.

То-ж хто хоче безпечно мати бажане місце, той мусить поспішити ся, аби не було запізно!

Черновецька руска громада повитає вже завтра наших любих козаків-сьпівачів на двірці. Уже тепер запанувало у нас одушевлене та й нетерпеливість ожданя гарного концерту.

Іменованя. При черновецькій фінансовій дирекції іменовані комісар Йосиф Богданович секретарем, а комісар др. Юлій Кон старшим комісарем.

чи би ми не пішли пообідати, бо хотай він зараз іде, для таких гостей, як ми, зробіть те, що зачекає.

Ми почали кричати, жидок метнув ся, аж під вечер вернув. Привів ще таку ватагу гостей, що ми аж злякались. З чудовим спритом посадив однак всіх, мало що не одно на другім.

Нам стало на першім місці так тісно, що й ні рухнутись куди. Серед найбільшого морозу нам стало горячо. Васильовиче вже про ніщо не бояв ся, лиш про своє свідощтво.

Однак жидок рушив зараз. По дорозі яв ще вихвалюватись, що він не такий, як другі; він як скаже зараз, то зараз. Нас не разило ні балакане балагули, ні безоглядність наших супутників, що закутавшись в своє лахміте позвалявались на нас, наче подушки свої — ми не чули нічого, ми думкою були деінде.

Пізно вночі заїхали до місточка, нашої пристани і батьківщини. Зіскочили з санок і пустились бігцем до хати.

Василь застукотів в двері, я з легенька в вікно.

— Хто се? — прошенотів слабенський голос з середини

— То я! — крикнув Василь.

Я бачив крізь вікно, як маленька, похила стать зсунулась з печі, приїїла на припічок, звідси майже упала на землю, і бігцем метнулась до хатних, відтак сінних дверей.

— А, то ви! Я вас зараз пізнала. Господь би вас благословив, що приїїхали! Я чось нині не здужаю, тай сон не бере ся. Що тільки про вас думала, як там ви, мої біднятка...

Черкнула сїрник і засьвіттила маленьку, нафтову лампочку. Я зауважав, що від сїрника,

як розсьвітлив ся, більше було сьвітла, як від тої лампи.

Стала нас обнимати і плакати. Однак в тій самій хвили прокинулась: — Ай, я собі те, а ви деє голодні, з такої дороги.

— Ми не голодні, — сказав я за себе і брата, знаючи, що дома нема ніяких засобів.

— Ага, ні — зойкнула мати і стала шпорити від кута до кута, ніби добираючи чогось, а в дійсности шукаючи того, чого нігде не було.

— Лишїть, мамуню! — став я просити.

— Зараз, зараз... я... вам... таки мушу... щось... знайти, — і не вважаючи на нашу просьбу, представлення, здержування, висунулась до сїний, понижпорила в сусїку, приставила драбину і з нечуваною легкостію стрибнула на під.

Вернула — сіяючи з радости. Найшла кілька ячюк в гнізді, одинокий і послїдний достаток. Обережно і торжественно, наче на найбільший празник, наставила глечик, наляла водою і роздула огонь, котрий ще з вечера тлів у попелици, маючи важку задачу, слабенським своїм духом розгрівати студену хату. За хвилию вечера була готова.

Василь присїв до вечери, за себе і за мене. Я знав, що єї ему одіному за мало, проте бажачи хоть в уяві продовжити вечеру, нагадав ему — свідощтво.

— Покажи-ж, — кажу, — мамі свідощтво.

Василь покинув вечеру і скочив по свідощтво. Мати сіла біля него, але ледво відчитав своє імя і прїзвище — она тихенько, незамітно заллялась слезами. — Що, до лиха, в его імени такого жалісного нараз? — подумав я, почув-

ваючи, як від матери і до мене якась млість пристігує.

Але Василь читав з таким завзятем, що розбив сейчас мою жалобу. Коли-ж скінчив та проголосив триумфально підписи директора і свого професора, глянув на матір і на вид єї — розтаїв також. Се однак у такого героя тревало лиш хвилию. Бо обернувшись, щоб втерти слези, побачив на щасте свою вечеру і нею прогнав свою сентиментальність.

По вечери присунула мати лампку ближше і сіла між нами на ослоні. Ми не чули ні тріскучого на дворі морозу, ні прошибаючої студени в хаті, не бачили ні цїлковито замуrowаних вікон, ні погасаючої лампи, котрої ледво-що блимаючий гнотик мати раз-у-раз голкою підтягала; серед найбільшої студени і блимаючого сьвітла нам було тепло, ясно, сьвітло. Слезі матерні, що безупинно проводили наші оповіданя, обливали нас таким теплом і сьвітлом, що ми були над всякий вислов щасливі. Була се сцена чудова, незабута, сцена для маляра, не мого слабого хисту.

Ми були-б радо просиділи так до самого ранку. Вкінци лампа вже не далась підтягнути, ми пішли спати. Я і Василь лягли на постіль, мати вкрила нас своєю сьвяточною сукманною, сама, — сим разом вже з більшим трудом, — піднялась на піч. Я завважав, що піч була застелена грубим мішком, такий-же другий, зложенний, служив в головах за подушку.

В порівнаню з матерію ми в школі жили — по княжому.

(Далше буде.)

Волохи дорожать ся! Кождий Буковинець знає добре, як Волохи захопили в свої руки багато дечого, що їм зовсім не належало ся. Але того їм за мало; они конче хотіли би з Буковини зробити волоску провінцію. Отже від часу до часу виходять на верх всякі забаванки ненаситних буковинських олігархів. Отверто жадати они того не можуть ні в соймі, ні в радї державній, бо там би їм відповіли належнито. Пішли они до голови по розум і — не нашли его, бо втали таку штуку, що виписують свої забаванки в Rumänischer Lloyd і махають гр. Баденію пальцем в чоботі: грозять опозицією. Ми вже вчера споминали о тім, а тепер можемо дещо ближшого подати. В числі з 29-го с. м. читаємо в згаданій газеті, що сім (! — відки-ж їх тільки набрало ся, коли разом з Волохом є волоских послів лише 6? — *Ред.*) волоских послів рішили ся в осени перейти в опозицію, коли-б правительство не сповнило жадань політичного тов. Concordi-а, а то: 1.) щоб на Буковині закласти волоскі народні школи (таких є вже більше, як потрібно! — *Ред.*); 2.) щоб іменовано волоских інспекторів шкільних; 3.) щоб маршалок краєвий не піддержував чужих елементів на шкоду Волохів (се певно помилка, бо маршалок Лунул сам Волох і не грішить прихильністю до не-Волохів — *Ред.*); 4.) щоби при іменованю урядників, особливо судових, узгляднювано Волохів відповідно до числа народу (відки-ж набрати тільки урядників-Волохів, коли їх нема? — *Ред.*) Бракує лише ще, щоби зажадали президента Волоха і волоскої урядової мови, — і вже готова *taga nostra!* Сьмішні претенсії; їх певно ніхто не возьме на серію. Правительсто ще не стратило цілковито почутя справдливости, а опозиції волоских послів не потребує боятися. На щось такого они не збудуть ся! Але все таки се характеризує бундучність румунізаторів, котрі тепер дорожать ся і виставляють себе непрошені на торг правительству.

Вінчане управителя нашої рускої друкарні п. Івана Хромовского з учителькою панною Михаїною Бачинською відбуло ся нині в тутешній уніятській церкві.

Засуди в повиборчих процесах. Процес селян з Цеброва перед тернопільским трибуналом закінчив ся вироком, котрим із двайцять і шістьох обжалованих сімнадцятьох увільнено, а девятьох засуджено — іменно: Петра Зварича (сина) і Луку Кузьму по 5 місяців; Михайла Ворону на 4 місяці; Петра Кудрика, Михайла Базюту, Гринька Зварича (вітця) по 3 місяці; Андруха Базюту, Онуфрія Кудрика і Івана Кудрика по 2 місяці тяжкої вязниці, заостреної 2 рази в місяці постом. Оборона застерегла собі три дні наміслу; прокуратор зажадав виroku на письмі. — В холойвскім процесі перед трибуналом в Золочеві із двайцять сімох обжалованих увільнено девять, а засуджено вісімнадцятьох, а іменно: дяка Василя Олійника на рік тяжкої вязниці; Петра Романюга на вісім місяців; Стефана Батюка на 6 місяців; Василя Новосада, Федька Козака, Михайла Грицака і Івана Козака по 4 місяці; Василя Окоса, Федька Мороза, Михайла Грудку, Івана Прихідка по 3 місяці тяжкої вязниці, всіх з постом два рази на місяць, дальше засуджено на кару строгого арешту: Івана Никона, Микиту Адамчука і Дмитра Білика по 1 місяцеві, Курила-Головатого і Павла Черномаза по 7 днів, Дмитра Сторощука на 14 днів, а Дмитра Харкова на 3 тижні. — Повиборчий процес вісімнадцяти Семинівців, переведений перед звичайним трибуналом в Самборі, закінчив ся увільненем трох обжалованих, а засудом п'ятьнадцятьох. Засуджені Мих. Олійник, Гр. Олійник і Гр. Золотуха по 6 місяців; Андр. Кравець і Адт. Кравець по 4 місяці; Теод. Гоба і Ів. Филипчак по 3 місяці; Вас. Зототуха, Лука Грушецкий, Ів. Кравець син Андрія, Теод. Дмитрецкий, Мих. Сірко, Пав. Грушецкий, Мат. Золотуха і Гр. Танцула по 2 місяці звичайної вязниці.

Насильство на особі священика. Оногди перед трибуналом карним в Ставіславі судила ся ось яка незвичайна справа: Парохіяни села Хриплина під Станіславом зачали від довшого часу уперто домагати ся від свого пароха о. Конст. Мудрака, щоби зложив їм ра-

хунки з фондів церковної скарбони. Дня 11-го лютого с. р., коли по скінченім богослуженю о. Мудрак пішов до ризниці, зажадали зібрані в церкві парохіяни від Романа Кривенького, ключника скарбони, щоби видав їм ключі. Кривенький повідомив о тім о. Мудрака, а сей рішучо зборонив видати ключі. Ся заборона дуже олютила парохіян і они заступили о. Мудракови дорогу, не даючи ему вийти з церкви. Проводив сій „бунтації“ господар Яковинин, бо мав навіть викрикувати: „коли кьондз не хоче віддати ключів, то не пустимо его з-відеи!“ Те саме повтаряли і иньші господарі. Пробував о. Мудрак з женою видістати ся головними дверми, але всюди заступлено ему дорогу і відгрожувано ся. Тоді о. Мудрак сказавши: „аби ви мене тут і два дні тримали та гарматами били, то вам ключів не дам,“ усів в пресвітерії та зачав читати книжку. Небавом накучило ся селянам тримати в облозі священика, зачали сварити ся, а о. Мудрак вийшов хильцем з церкви. Староство станіславське, повідомлене о пригоді, вислало до Хриплина жандармів, котрі пописували протоколи, а о. Мудрак зробив повідомлене до прокураторії в наслідок чого господарі Яковинин, Матвій, Ковалишин і Федоришин, і селянка Теця Ковалишин були обжаловані о злочин публичного насильства з § 98 зак. кар. При розправі боронили ся обжаловані тим, що жадали від о. Мудрака рахунків, а не ключів, що не допускали ся навіть насильства, бо о. Мудрак міг свобідно книжку читати, — трибунал увільнив обжалованих від злочину з § 98, натомість uznав їх виновними злочину з § 93, „неправне обмежене особистої свободи“ та засудив Яковинина на чотири, Ковалишина і Матвієва на два місяці вязниці, а Ковалишинів, Йосифа і Тецю, увільнив.

Судьба виправи Андре'го починає на добре непокоїти тих, що интересують ся сьмілими подорожниками. Супроти всіх вістей, надходячих доси о баллонах, які спостережено на півночі, можна навести один незбитий доказ для переконання, що не був то баллон Андре'го, а то по тій простій причині, що ніякий баллон на сьвітї не може через місяць задержати газу, а від відлету Андре'го минуло вже більше як 5 тижнів. Застановляє також факт, чи Андре не пустив жадного иншого голуба, крім того, застріленого через залогу „Альгена“ — а если так є, то чому? Баллон після гадки знавців мусів вже нині по п'яти тижнях, лишений газу, опасті; оскільки стало ся се без випадку, в такім случаю Андре випустив відай бідш голубів. Скоро однак ні один з тих крилатих післанців не явив ся доси, то годі не припускати злочасного кінця цілої виправи.

Чи то що поможе? Надмірне число нещастя на залізницях в послїдних часах заставило залізничне міністерство виводити деякі зміни і реформи в теперішних неясних і баламутних інструкциях. В ціли можливого запобіженя нещастям на будучину, мають розширати ся і удішити ся шляхи на станциях, щоби більшу скількість поїздів можна рівночасно впускати до станції, а по зможі не задержувати приїзджаючих поїздів перед станцією перед дистансовим сигналом. Безперечно вже час би змінити ті залізничні інструкції, але чи то що поможе? Ми сумніваємо ся, бо головна причина лиха лежить — як се признають самі залізники — в перегяженю працею. Навіть орган загального тов. залізничного „Bahn frei!“, про котрого кажуть, що має досить близькі зносини з міністерством залізниць, писав оногди, що передовсім треба побільшити число урядників і слуг при службі руху. Перед двома роками відбув ся задля нещасливого випадку на залізниці цікавий процес у Відні, котрий вкінці опинив ся в найвишнім трибуналі. Сконетатовано урядово, що залізничний слуга робив службу через 36 годин без перерви! Все признали, що той слуга не міг повнити службу як слід, бо се перевишмає вже людські сили, але трибунал таки засудив его, а то тому, бо „коли той слуга знав, що він задля утоми не може повнити службу як слід, то нехай би був не брав ся до неї.“ Дещо радїє в тім, але нехай би такий слуга відважив ся начальникови станції відповісти, що він вже надто змучений, — за се він коли не стратить

служби цілковито, то певно дістане порядну кару, котру мусить без апеляції заплатити з своєї скупой платні, і переслідуваням не буде кінця! Загально спостерегли, що нещастя дучають ся майже виключно на державних залізницях. Причина тому та, що на державних залізницях заведи Sparsystem, значить як найменші видатки, а як найбільші доходи! Але замість давати меншу плату „великим риbam,“ зменьшує ся число низших урядників і слуг! З того виходить надмірне перегяжене працею, знеохочене до служби. В інструкциях пр. каже ся, що відпустку має ся уділювати лише тоді, „коли на тім не терпить служба.“ Ба, але коли так мало сил, то коли-ж служба не тернить?! Все! А коли вже хто дістане відпустку для поратованя здоровля, то певно не низший урядник, або слуга. І дивуй же ся, коли они повнять службу от так, аби не нагнали цілком!... Не зміна лихих інструкцій, але полішнене долі низших урядників і слуг та побільшене їх числа може тут помогти. Чи пан генерал Гуттенберг того не знає?

Новий випадок на залізниці. Дня 23-го сериня на шляху, ведучім від станції Ворохти на лінії Ставіславів-Воронянка до тартагу віденської фірми Айслер, дучив ся випадок. Хтось підложив на шини при рамі великі камені, внаслідок чого три вози вискочили з шин. Служба поїзду за пізно побачила небезпечність, щоби можна було поїзд на час задержати; почала тому зієкакувати з возів і тяжко покалічила ся. Найбільше потерпів один кондуктор, що не весів навіть зієкочити з машини. На щасте ніхто не погіб.

Великий огонь. В неділю пополудни вибух на фільварку в Шубранці огонь, що знищив цілий фільварок і нагромажене там збіже. Фільварок дідича Мерзовича був обезпечений; шкода вносить около 20.000 зр. Підозрівають, що огонь був підложений.

Оригінальна обіда. Перед повітовим судом в Д. відбула ся сими днями интересна розправа. Яко обжалований о ушкоджене тіла став Ілько Карбоватий з Тустановець, а приватним жалібником був Гринь Луцишин. Обжалований виголосив в своїй обороні таку бесіду: „Пропу високого суду і сьвітлої комісії! Луцишин того дня „собачив мені, а я нічо, біг-мє нічо“ і „собачив мойї небіжці мамі,“ а я ще нічо; — нараз крикнув до мене: „ти кілометр,“ тої зневаги не мігем вже витримати і тарухнуем го в пісок так сильно, що ему одно око трохи вилізло.“ Показало ся, що „кілометр“ в народнім говорі означає тільки, що „геометер“, як звісно, людина селянами не дуже люблена. При узглядненю лагодячих обставин засудив суд Карбоватого на тиждень арешту і 5 зр. відшкодованя. Тане око!

За багато родинного щастя! Жінка купця Хаїма Діаманта в Кошицях на Угорщині по трикратнім повитю близнят повила сими днями троаки. Діамантова і діти здорові, а „щасливий“ батько з „утіхи“ рве собі волосє на голові, бо за 5 літ подружя обєіло его девятеро дітний.

Померли Константин Добровольский-Бухенталь, дідич з Добринівців, в 55-ім році жита; — Моріц Рапанорт, ад'юнкт залізничий, в 36-ім році жита, в Чернівцях.

Телеграми „Буковини“.

З дня 31-го сериня 1897 року.

Відень. Montags Ztg. доносить, що гр. Бадені жадав від проводира Молодочехів п. Герольда, щоби регулямін палати посольської змінено так, аби обструкція була неможлива; 10-минові павзи мали би відпасти, президент палати мав би право виключити галасуючого посла з засідань. Далі жадав гр. Бадені, щоби парламентарна більшість зобовязала ся полагодити важні проекти угодові і бюджетову провізорію;

а вінці правительство не хоче формально зобов'язати ся до переведення автономічної програми більшости.

Відень. На день 5-го вересня скликано до Праги на збори всіх послів чеської консервативної більшости.

Відень. Тимчасовий професор в Радівцях Андрій Фухе іменованій гімназіальним професором в Никольсбургу.

Відень Урядова газета оголошує закон о біржевім податку.

Ельберсфельд. Коло Фовінколь наїхали на себе два особові поїзди. 2 подорожні убиті, 12 тяжко, 2 легко ранені.

Царгород. Султан уласкавив з нагоди річницї свого вступлення на трон 24 Болгарів, що були увязнені задля політичних злочинів.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

Друксортн шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождою поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожностю лише флашки зі знамем анаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич, машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зеландній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російських кальшів і черевиків до снігу.

КАЛЬШІ

легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90
" панв 1-65

Високі і низькі

КАЛЬШІ,

з зеду витягі для пп. офіцерів.

Великий вибір ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ

для мужчин і женцин, дівчат і хлопців.

Найновіші!

Черевики для гімнастики з гуми. а 1-10

Кальші для дїтїй, навіть однолітних.

10% рабату!!

даємо лише ми від ціи за біле др-а Єгера після ціника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи почавши від 1-58 зр.

ЧЕРЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумою, . . . 2-50 зр.— 6-— зр.
" хлопців " " . . . 2-50 " — 5-— "
" дам, " " . . . 2-50 " — 6-— "
" " до пінування . . . 2-35 " — 6-— "
" " до заціплюваня . . . 3-98 " — 7-— "
" " лякерки, мешти з шпангою 1-75 " — 2-10 "
" " з козлячої шкіри, мешти 1-35 " — 1-55 "
" дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger 1-85 " — 3-— "
" дїтїй " " . . . 1-10 " — 2-10 "
" хлопців, ЧОБІТКИ " . . . 3-— " — 4-25 "

Великий вибір ЧЕРЕВИКІВ до гімнастики до стикованя!

Найновіші Краватки

вузли, мани, Левалїеля до вязаня, від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

Рукавиці Glacè,

з оленя шкіри, з шведского шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД

правдивих ШНУРІВОК з фїшбінами.

Одинокий склад ЦИЛІНДРІВ і кляків, з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад з фабрики І. ГІКЛЯ і Синів

в Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, черної і шньої барви, почавши від 1-18 зр., для мужч., тирольскі від 1-18—2-28 " хлопців тироль. від 0-78—1-18 " дїтїй капелюшки моряків боброві в ріжних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з зелізними ручками

з чистого шовку від 3-— — 6-—, на-пів зі " " 1-38 — 1-98. з чистої вовни " 1-58 — 2-18. на-пів з вовни " 0-98 — 1-58. з англійскими деревяними ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ПАРАСОЛІВ ПОДОТВІЯНИХ.

Найновіші АНГЛІЙСКИ ПАЛИЧКИ.

Величезний вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладке від 1-10 поч. " з фаддами " 1-38 " гафтоване " 1-58 "

КАЛІСОНИ

з найліпшого Gradl-полотна, французево крою від 0-98 поч. Корсетки для мужчин, гладкі, гафтовані, білі і в інших барвах, від 0-18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах, 12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3-—.

КОВНІРИ

і МАНШЕТИ

Маншети, І. сорти, почвірні, 6 штук 1-80. Маншети, ІІ. сорти, почвірні, 6 штук 1-50. Ковніри І. сорти, почвірні, 6 штук 1-05. Ковніри ІІ. сорти, почвірні, 6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців 6 штук 0-80.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає Осип Мановой.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

